

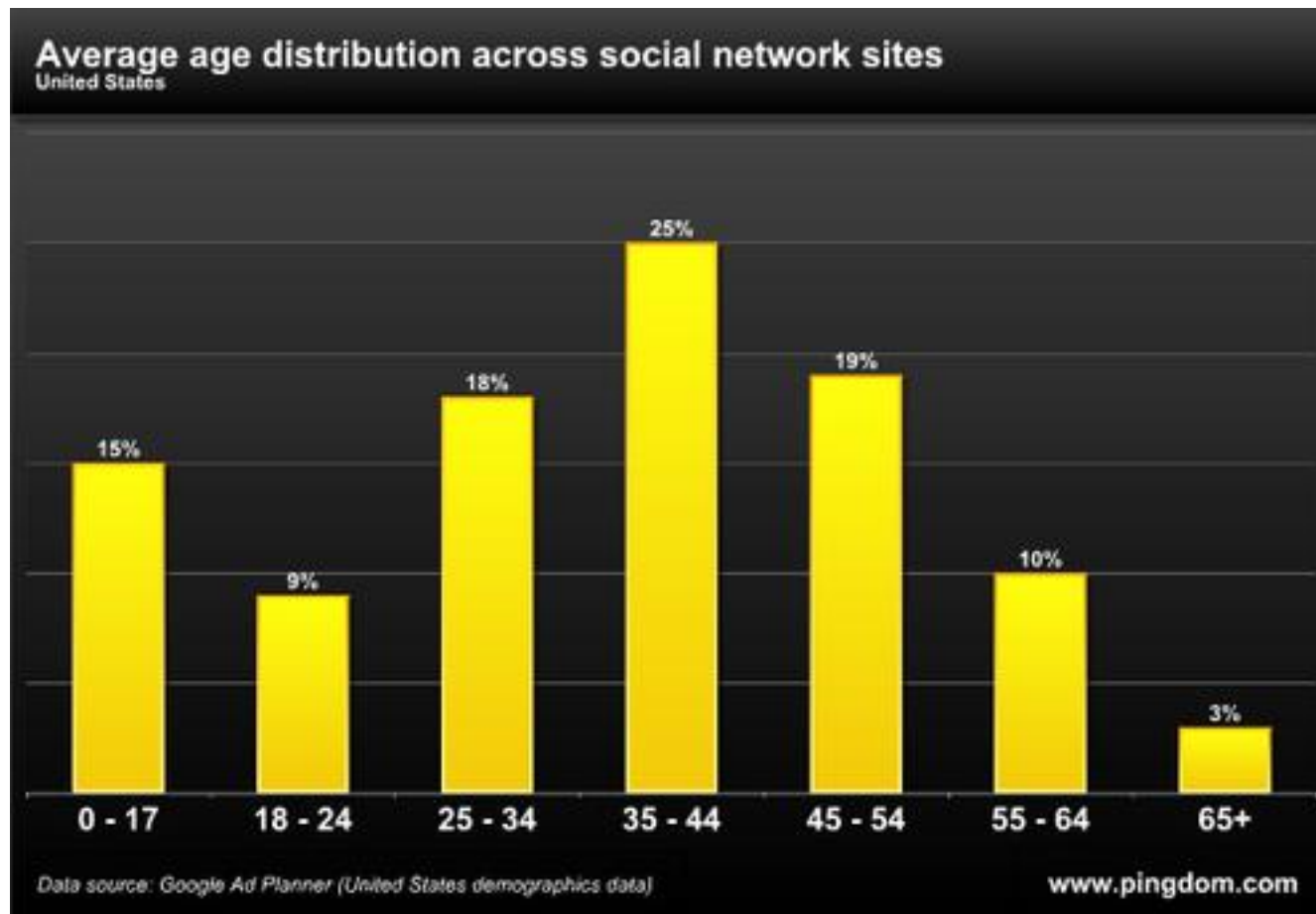
Ústav informatiky, FPF Slezská univerzita v Opavě
Ústav informačních studií a knihovnictví, FF UK v Praze

CO MÁ TYPOLOGIE UŽIVATELŮ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ SPOLEČNÉHO S KNIHOVNAMI?

MGR. ŠTĚPÁNKA TŮMOVÁ

PRŮMĚRNÝ VĚK UŽIVATELŮ NAPŘÍČ VŠEMI SÍTĚMI

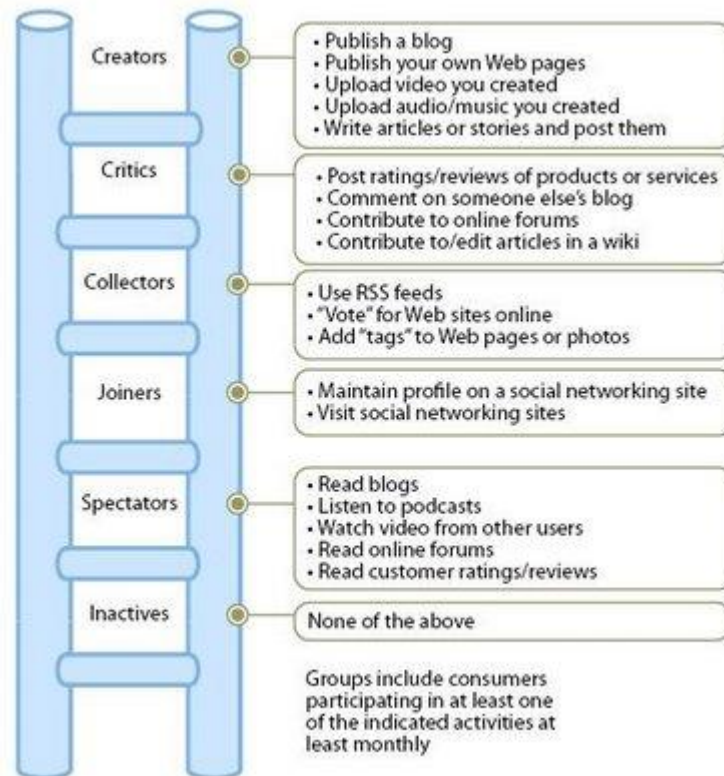
TYPOLOGIE DLE V. BEDNÁŘE

- Aktivní uživatel - tvůrce a poskytovatel obsahu
- Aktivní uživatel - hodnotič a distributor
- Pasivní uživatel - hodnotič obsahu
- Pasivní uživatel - pozorující autorita
- Pasivní uživatel - pozorovatel

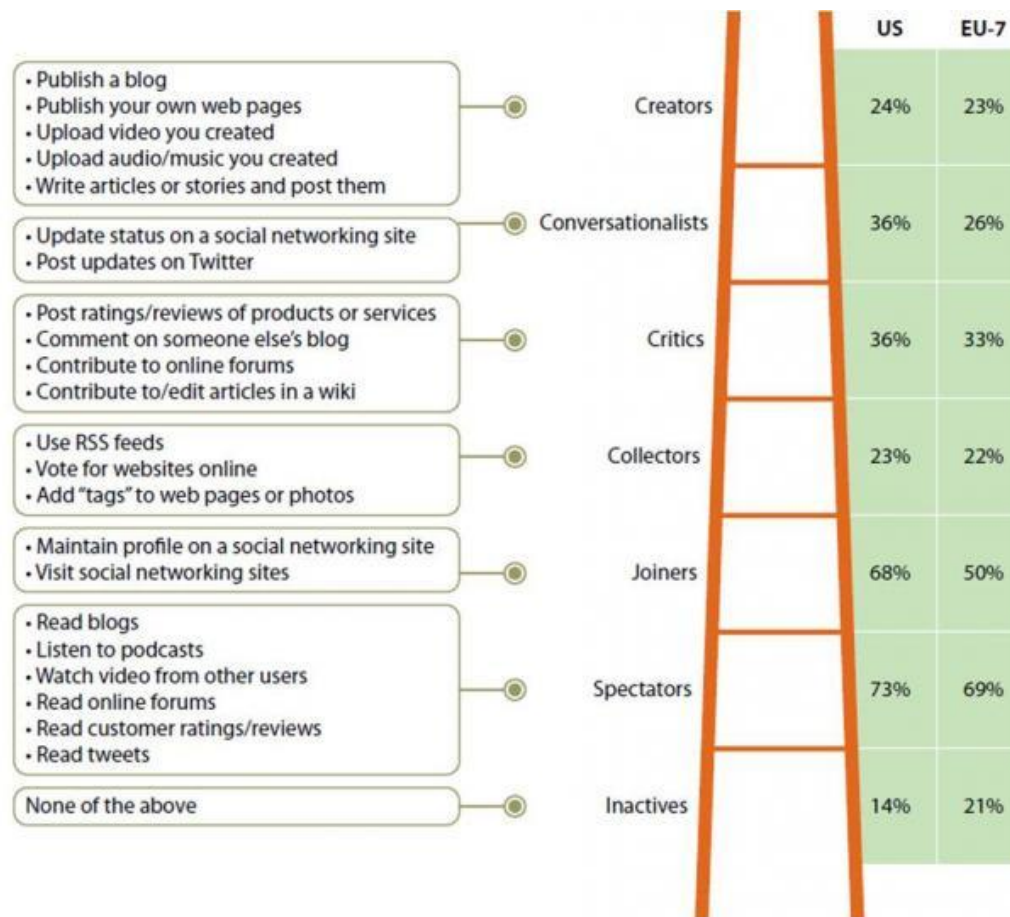
DRUHÁ „BEDNÁŘOVA“ TYPOLOGIE

- ◉ Advokát („evangelista“)
- ◉ Aktivní podporovatel
- ◉ Pasivní pozorovatel
- ◉ „Neutrální“ uživatel
- ◉ Konstruktivní kritik
- ◉ Destruktivní kritik (hater)

TYOLOGIE DLE STUDIE GLOBAL SOCIAL MEDIA ADOPTION IN 2011

AKTUALIZOVANÁ TYPOLOGIE DLE STUDIE GLOBAL SOCIAL MEDIA ADOPTION IN 2011

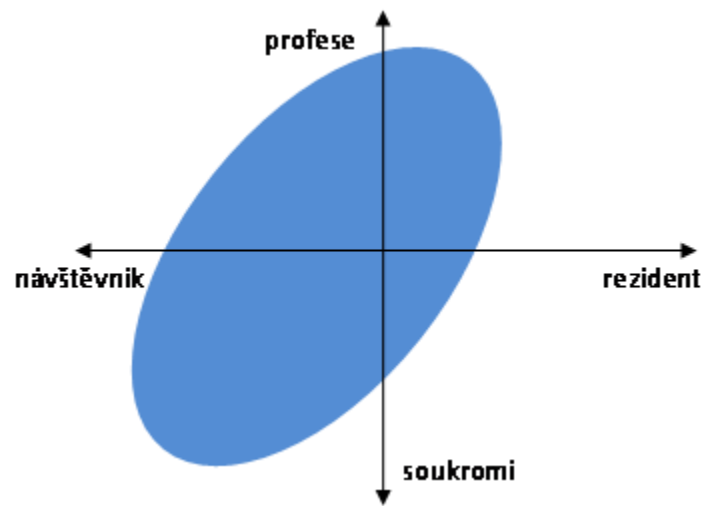
Base: 57,924 US online adults (18+); 16,473 European online adults (18+)

Source: North American Technographics® Online Benchmark Survey, Q3 2011 (US, Canada); European Technographics Online Benchmark Survey, Q3 2011

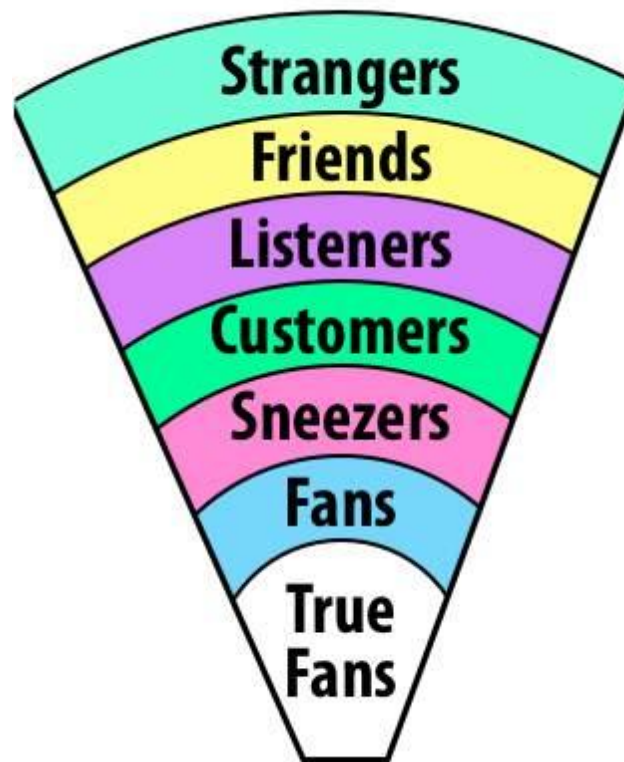
TYPOLOGIE DLE D. WHITA

- ◉ **Visitors (návštěvníci)**
- ◉ **Residents (rezidenti)**

TYPOLOGIE DLE D. WHITA

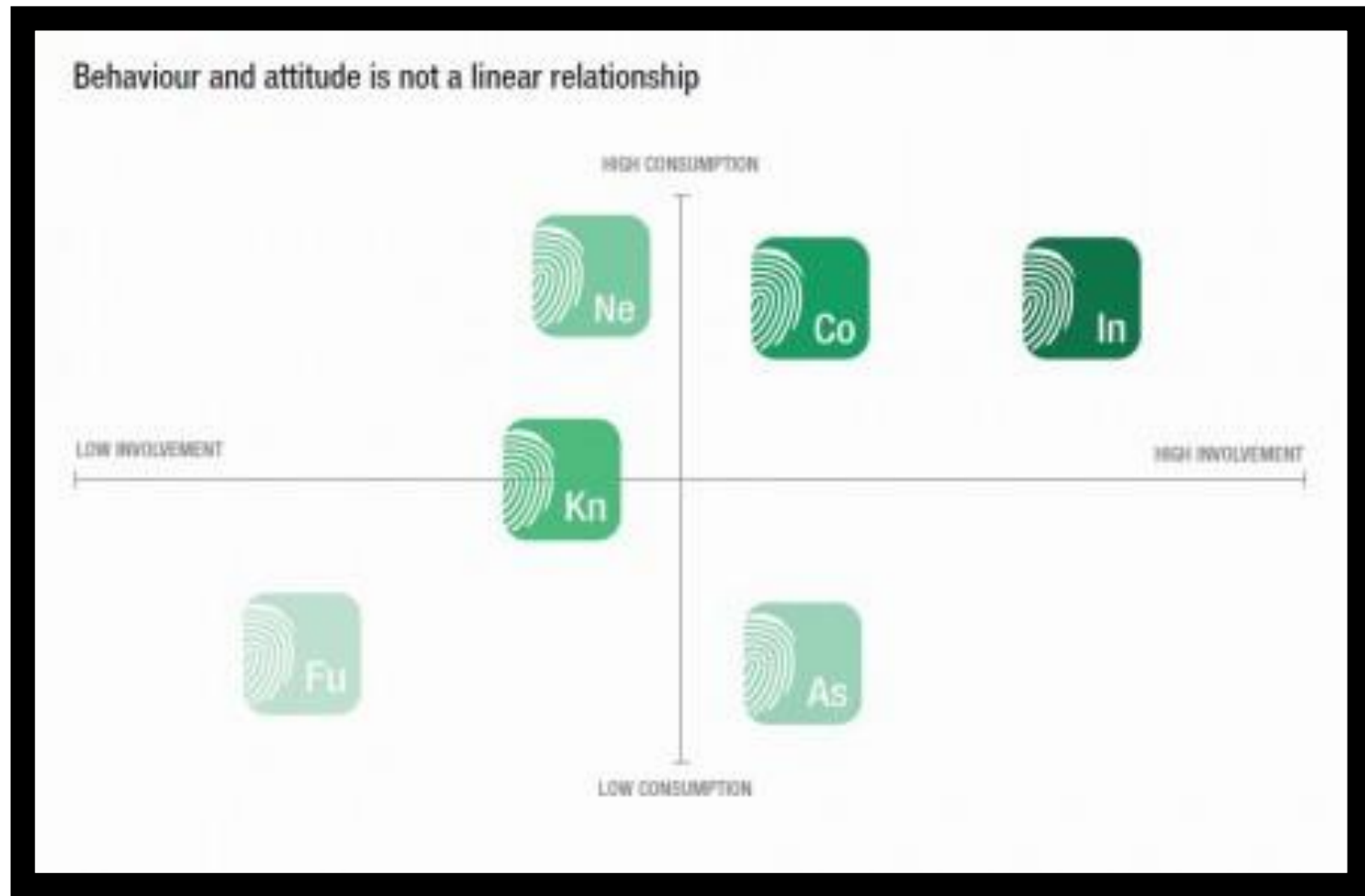
TYPOLOGIE DLE S. GODINA

TYPOLOGIE CHOVÁNÍ DLE STUDIE DIGITAL LIFE

- ◉ **Influencer**
- ◉ **Communicator**
- ◉ **Knowledge-seeker**
- ◉ **Networker**
- ◉ **Aspirer**
- ◉ **Functional**

GRAFICKÉ ZNÁZORNĚNÍ TYPOLOGIE CHOVÁNÍ DLE STUDIE DIGITAL LIFE

OBEČNÁ KATEGORIZACE UŽIVATELŮ KNIHOVNY

- Volnost v tvorbě kategorií
- Neexistují žádná pravidla
- Ve veřejných knihovnách:
 - dle věku, dosaženého stupně vzdělání, profese , zájmů či jazykových znalostí
- V odborných knihovnách:
 - podle funkce
 - podle oboru bádání

KATEGORIZACE UŽIVATELŮ VEŘEJNÉ KNIHOVNY

- ⊙ Mohou být stanoveny podle:
- ⊙ věku čtenáře (3 skupiny - děti, dospívající mládež, dospělí)
- ⊙ stupně dosaženého vzdělání (ZŠ, SŠ, VŠ, VOŠ)
- ⊙ pracovního nebo studijního oboru a profese
- ⊙ zájmových oblastí
- ⊙ sociálních skupin

KATEGORIZACE UŽIVATELŮ ODBORNÉ (VYSOKOŠKOLSKÉ) KNIHOVNY

- ◉ Interní uživatelé (akademičtí pracovníci, doktorandi, studenti a neakademičtí pracovníci dané vysoké školy)
- ◉ Externí uživatelé (studenti jiných vysokých a středních škol, veřejnost, jiné knihovny jako právnické osoby v rámci MVS a MMVS)
- ◉ Osoby (uživatelé) se specifickými potřebami

ZÁVĚRY

- Knihovny by měly cílit na jednotlivé skupiny a typy uživatelů sociálních sítí dle jejich typologií a bližších charakteristik.
- Dle mého názoru by pro knihovny mohlo mít velký význam získat na svou stranu skupinu uživatelů Influencers nebo také knowledge-seekers či communicator (typologie dle studie Digital Life).
- Nejde jen o to, zaujmout pouze jeden z několika typů uživatelů sociálních sítí.

ZÁVĚRY

- Všechny typologie a kategorizace uživatelů sociálních sítí i knihoven se shodují v tom, že nelze jednoznačně určit přesný typ uživatele (někteří uživatelé mohou být na rozhraní několika typů či skupin).
- Všechny uvedené typologie SS mají společnou základu 3 typů uživatelů, ačkoliv se mohou nazývat jinak a mít nepatrně odlišnou charakteristiku, v zásadě je lze sjednotit.

ZÁVĚRY

- ◉ Jedná se o tyto typy:
- ◉ Vždy aktivní uživatel (př. advokát, hodnotič a distributor, true fans, fans, creators)
- ◉ Vždy pasivní uživatel (př. pozorovatel, pozorující autorita, inactives)
- ◉ Aktivně-pasivní uživatel (př. hodnotič obsahu, sneezers, critics)

ZÁVĚRY

- ◉ Je třeba věnovat se systematicky a rovnoměrně zaujetí všech skupin uživatelů.
- ◉ Pravidelně zkoumat čtenářské zájmy a z výzkumů vyvozovat závěry, dle kterých by bylo možno využít zjištěné informace. (např. při doplňování knihovních fondů, rozšiřování dalších služeb poskytovaných knihovnou, při zavádění nových služeb či zlepšování služeb již zavedených).
- ◉ Je nutné sjednotit všechny dostupné typologie a vytvořit jednu aktuální typologii aplikovatelnou na uživatele knihoven.

DĚKUJI VÁM ZA POZORNOST!

Mgr. Štěpánka Tůmová

stepanka.tumova@fpf.slu.cz
+420-553-684-774

Ústav informatiky, FPF Slezská univerzita v Opavě
Ústav informačních studií a knihovnictví, FF UK v Praze